

Pasvalio rajono savivaldybės vykdys želdynų ir želdinių būklės stebėseną

Pasvalio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisyklėse (35 punktas) nustatyta, kad savivaldybės teritorijoje „želdynų ir želdinių būklės stebėseną vykdoma pagal Pasvalio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos planą, parengtą vadovaujantis aplinkos ministro tvirtinama Želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programa“. Tokią prievolę, šalia kitų, nustato Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas. Savivaldybės administracija įpareigojama rinkti duomenis ir kitą informaciją apie savivaldybei priskirtoje teritorijoje esančius želdynus ir želdinius, kad būtų galima tinkamai vertinti jų būklę, valdyti ir prognozuoti jos tendencijas.

Lietuvos savivaldybės vis plačiau įsitraukia į šią veiklą ir kaupia želdynų ir želdinių būklės stebėsenos patirtį. Pasitelkti specialistai stebi želdinių būklę parinktose stebėjimo vietose. Kasmet parengiama išsami želdinių būklės stebėsenos ataskaita, tyrimų medžiaga pristatoma ir apibendrinama straipsniuose specializuotuose žurnaluose. Pasvalio rajono savivaldybės administracija taip pat ėmėsi organizuoti želdynų ir želdinių stebėseną. Parengtas ir mero potvarkiu patvirtintas Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programos įgyvendinimo priemonių ir želdinių stebėsenos planas 2024 – 2028 m. laikotarpiui.

Pasvalio rajono savivaldybės mero patvirtintoje Pasvalio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos programoje ir jos įgyvendinimo plane nustatyti bendrieji stebėsenos principai, metodika, pastovaus (nuolatinio) stebėjimo vietų išdėstymas. Stebėsenos plane tokių vietų ir medžių grupių Pasvalio ir Joniškėlio miestuose parinkta septynios, dauguma jų būtent Pasvalio mieste, kur pastaruoju metu ypač rūpinamasi brandžiais medžiais ir gatvių želdiniais. Nurodytose vietose siūloma stebėti ne pavienius medžius, bet medžių grupes. Atskirai planuojama stebėti penkiolika rajono savivaldybės lygmens gamtos paveldo objektais paskelbtų, saugomų medžių, daugiausia ąžuolų, dvi liepos, Baltpamūšio veimutinė pušis. Želdinių stebėsenos programa prisidės prie bendrojo Pasvalio miesto ir Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos aplinkos stebėsenos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo ir papildys žinias bei duomenis apie rajono aplinkos ir kraštovaizdžio būklę klimato kaitos sąlygomis, nes želdiniai ir želdynai yra geras ir ilgametis aplinkos sąlygų ar žalingo poveikio aplinkai indikatorius. Kita vertus, tokia stebėseną sudarys sąlygas tinkamai ir objektyviai vertinti brandžių ir naujai pasodintų želdinių būklę, valdyti ir prognozuoti ją, taikyti reikalingas želdinių tvarkymo priemones.

Stebėsenos vietos parinktos prioritetai teikiant medžių grupėms arba masyvams, t. y. parinkti želdynų ar želdinių grupių sklypai, kuriuose pakankamai ryški žmonių veikla arba medžiams statybos ar rekonstrukcijos darbų metu pakeistos augavietės sąlygos. Pasvalio rajono savivaldybės gamtos paveldo objektais (GPO) paskelbtų medžių stebėseną suteiks duomenų apie šių medžių būklę, apsaugos sąlygas, galimus būklės pokyčius, išskylančius pavojus ir riziką pakenkti medžiams. Išskirtinis Pasvalio rajono savivaldybės bruožas – agrarinis kraštovaizdis su želdinių grupėmis ar pavieniais medžiais laukuose. Tai didelė sociokultūrinė ir ekologinė, taip pat estetinė vertybė, savotiškas Pasvalio savivaldybės teritorijos tapatumo ženklas.

Želdynų ir želdinių stebėsenos programos įgyvendinimo priemonių planą padėjusių parengti arboristų nuomone, Pasvalio miesto ir rajono teritorijos kraštovaizdyje auga įspūdingų želdinių ir istorinių želdynų, pasižyminčių vešliu augimu, natūralumu, rūšiai būdingomis raiškiomis savybėmis. Iki šiol dendrologai, arboristai noriai talkina savivaldybės administracijai atliekant želdinių inventurizacijas, rengiant želdynų ir želdinių tvarkymo projektus. Tikimasi profesionalų paramos ir ateityje. Pagal parengtą programą, priemonių jai įgyvendinti planą savivaldybės administracija vykdys Pasvalio rajono savivaldybės želdynų ir želdinių būklės stebėsenos paslaugos viešąjį pirkimą.